

Jąkanie

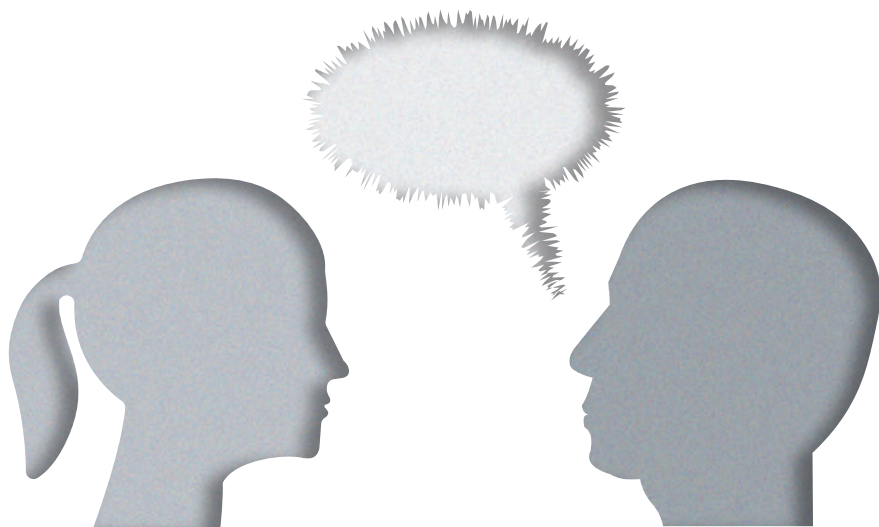
Wypowiedzi dialogowe
i narracyjne osób jękających się

Maria Faściszewska

Jąkanie

Wypowiedzi dialogowe
i narracyjne osób jękających się

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
Gdańsk 2020

Recenzja
prof. dr hab. Zbigniew Tarkowski

Redaktor Wydawnictwa
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Mikołaj Kuczmariski

Skład i łamanie
Urszula Jędryczka

Publikacja sfinansowana z działalności statutowej Katedry Logopedii
oraz Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-947-1

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Druk i oprawa
Zakład Poligrafii Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel. 58 523 14 49; fax 58 551 05 32

Spis treści

Wprowadzenie	7
1. Wypowiedź dialogowa i narracyjna	12
1.1. Narracja jako zjawisko językowe i społeczne	14
1.1.1. Podstawowe formy narracji: opowiadanie i opis	17
1.1.2. Główne kierunki analizy schematu (struktur i strategii) tekstu narracyjnego	18
1.2. Dialog – podstawowa forma komunikacji językowej	21
1.2.1. Wieloznaczność terminu „dialog”	21
1.2.2. Główne kierunki analizy tekstu dialogowego	24
2. Tekst jako jednostka komunikacji językowej	28
2.1. Pojęcie tekstu/definicja tekstu	28
2.2. Tekst a kognitywna koncepcja języka	31
2.3. Wyznaczniki tekstowości	36
2.4. Elementy spójności tekstu.	38
2.5. Zaburzenia/zniekształcenia w tworzeniu tekstu	42
3. Przegląd badań nad jąkaniem	47
3.1. Z jąkaniem przez wieki – o jąkaniu w ujęciu historycznym	47
3.2. Definicje jąkania	62
3.2.1. Etymologia słowa „jąkanie”	62
3.2.2. Przegląd definicji jąkania	63
3.2.3. Kryteria rozpoznawania jąkania we współczesnych klasyfikacjach	70
3.3. Epidemiologia jąkania	73
3.4. Symptomatyka jąkania	81
4. Wpływ jąkania na jakość komunikacji	88
4.1. Jąkanie a płynność mówienia w komunikacji	88
4.2. Niepłynności w mowie typowe dla jąkania	89
4.3. Percepcja jąkania przez odbiorcę wypowiedzi	93
4.4. Wpływ niepłynności mówienia na całość interakcji społecznej	94

---

5. Metodologia badań	105
5.1. Problem badawczy	105
5.2. Przebieg i organizacja badań	108
5.3. Opis materiału badawczego	111
5.4. Charakterystyka badanych osób	114
6. Zjawiska językowe występujące w tekstach dialogowych i narracyjnych tworzonych przez osoby jękaące się	117
6.1. Formuła inicjalna i finalna wypowiedzi	117
6.2. Temat wypowiedzi	132
6.3. Samoocena mowy	143
6.4. Natężenie niepełności mówienia w tekstach dialogowych i narracyjnych	144
6.5. Charakterystyczne elementy analizowanych tekstów	152
6.5.1. Powtórzenia	152
6.5.1.1. Powtórzenia części słów: głosek i sylab	153
6.5.1.2. Powtórzenia sylab	155
6.5.1.3. Powtórzenia całego wyrazu	159
6.5.1.4. Powtórzenia frazy	165
6.5.2. Nienaturalne przedłużanie	167
6.5.2.1. Nienaturalne przedłużanie samogłosek	167
6.5.2.2. Nienaturalne przedłużanie spółgłosek	170
6.5.3. Bloki	172
6.5.4. Embolofrazje	174
6.5.5. Rewizje	182
6.5.6. Zamiana słowa	184
6.5.7. Urywanie wyrazu	186
6.5.8. Opuszczanie wyrazów	193
6.5.9. Naruszenia naturalnego szyku wyrazów w wypowiedzeniu	195
6.5.10. Trudności z doбором słownictwa	196
6.5.11. Kombinacja objawów niepełnego mówienia	196
7. Wypowiedzi dialogowe i narracyjne osób jękaących się – omówienie wyników badań własnych	198
Literatura	214
Spis rysunków	238
Spis tabel	240